

Není zajisté na úkor nároku žalobce, aniž sprostuje žalovanou závazku, že onen podpacht byl, jak nižší soudy zjišťují, uzavírán rok od roku, ježto ze zjištěného stavu věci není pochybnosti o tom, že se žalobce s tímto rok od roku prodlužovaným pachtem cizího pozemku spokojoval jenom v té důvěře, že mu na tento způsob bude žalovanou zajištěno pachtovní užívání pozemku na celou šestiletou pachtovní dobu. Jednostranné výhrady, jež si žalovaná strana snad při tom učinila, jsou bez právního účinku, pokud odporují onomu úřednímu příkazu a nebyly Státním pozemkovým úřadem nebo žalobcem výslovně schváleny. Když tedy byl žalobci na zakročení fary v Ú. pozemek onen před uplynutím 6letého období, tedy předčasně, odebrán proto, že se žalovaná nepostarala o náležité prodloužení pachtu s farou, a žalobci nedala též ze své půdy v pacht jiný vhodný pozemek, jest žalobce oprávněn žádati na žalované, by mu odevzdala ze své půdy jiný rovnocenný pozemek na zbytek pachtovní doby a, pokud by uplynutím času splnění tohoto závazku stalo se již nemožným, by mu nahradila interese ze zmaření tohoto závazku a arcit' i škodu, která žalobci z tohoto předčasného přerušení pachtu byla vzešla a již druhým oddílem žalobního nároku též uplatňuje. Vzhledem na to dlužno tedy žalobní nárok uznati za oprávněný.

Čís. 6463.

Odpůrčí nárok v úpadku.

Nadržování a tím odporovatelnost ve smyslu §u 30 čís. 1 konk. ř. spočívá již v obsahu toho, co dlužník k placení nezpůsobilý poskytuje jednomu z věřitelů na úkor ostatních, aniž jest po subjektivní stránce potřebí důkazu o tom, jaký měl dlužník úmysl a zda věřitel o jeho nezpůsobilosti k placení a úmyslu k nadržování věděl nebo věděti musel.

Nezpůsobilost k placení a předlužení dlužníkovy nejsou pojmy totožné.

O odpůrčím nároku rozhoduje pouze, zda byl dlužník nezpůsobilým k placení v té době, kdy poskytl zajištění na jmění, jež by již tehdy bylo patřilo do úpadkové podstaty, a zda ten, jemuž bylo zajištění dáno, neměl na ně, jak a kdy se stalo, nároku.

Odpůrčí nárok ohledně zajištění pohledávky, byl-li dlužník již v době poznámky pořadí ve stavu neschopnosti k placení.

Uznání pravosti (pořadí) pohledávky při zkušebním roku nevylučuje ještě práva úpadkového správce, by neodporoval zajištění pohledávky pro bezúčinnost vůči úpadkovému věřitelstvu.

Správce úpadkové podstaty nabyl oprávnění k odpůrčí žalobě již tím, že jeho odpor při rozvrhovém roku byl podle §u 231 ex. ř. poukázán na pořad práva.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1926, Rv II 463/26.)

Na nemovitosti čís. 195, náležející Josefu A-ovi, byl dne 18. června 1924 poznamenán pod pol. 14 zamýšlený úvěr do výše 120.000 Kč. Dne

27. listopadu 1924 bylo pro Aloise J-a vloženo v pořadí poznámky zamýšleného úvěru zástavní právo na základě dlužního úpisu ze dne 14. července 1924 pro pohledávku 85.000 Kč, na základě dlužního úpisu ze dne 26. listopadu 1924 pro pohledávku 38.000 Kč a na základě nájemní smlouvy ze dne 26. listopadu 1924 pro kauční pohledávku 15.000 Kč. Dne 12. ledna 1925 byl vyhlášen na jmění Josefa A-a úpadek. Nemovitost čís. 195 byla k návrhu správce úpadkové podstaty exekučně prodána a z nejvyššího podání bylo 120.000 Kč přikázáno Aloisu J-ovi. Byv poukázán se svým odporem na pořad práva, domáhal se správce úpadkové podstaty na Aloisu J-ovi žalobou, o niž tu jde, by bylo uznáno právem, že zajištění žalovaného zástavním právem na nemovitosti knih. vl. čís. 195 zřízené úpadcem Josefem A-em ověřenou žádostí o poznamenání pořadí do nejvyššího peníze 120.000 Kč ze dne 18. června 1924 a na jejím základě knihovně provedenou poznámkou pořadí sub C/14, dlužním úpisem ze dne 14. července 1924, na jehož základě při této nemovitosti úpadcově bylo vloženo právo zástavní pro pohledávku žalovaného 85.000 Kč, dále dlužním úpisem ze dne 26. listopadu 1924 a nájemní smlouvou ze dne 26. listopadu 1924, na jejichž základě při nemovitosti úpadcově kn. vl. č. 195 vloženo bylo zástavní právo pro pohledávku strany žalované 38.000 Kč s přísl. a pro odškodné 15.000 Kč s přísl. z důvodu případného zrušení nájmu před smluvenou lhůtou, na základě kteréhožto zajištění má žalovaný dle rozvrhového usnesení okresního soudu ze dne 11. ledna 1925 pro tyto své účtované pohledávky 85.000 Kč, 38.000 Kč a 15.000 Kč dojítí úhrady z nejvyššího podání 150.000 Kč za vydraženou nemovitost vložka 195, jest vůči úpadkové podstatě Josefa A-a a jeho věřitelům bezúčinné, žalovaný jest povinen to uznati a přivoliti, by částka hotově z tohoto nejvyššího podání přikázaná k zaplacení na tyto pohledávky 85.000 Kč, 38.000 Kč a 15.000 Kč byla přikázána a k výplatě poukázána úpadkové podstatě Josefa A-a k poměrné úhradě všech úpadkových věřitelů a k úhradě nákladů úpadkového řízení bez ohledu na zajištění žalovaného. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** uznal podle žaloby pouze ohledně pohledávek 38.000 Kč a 15.000 Kč. **O d v o l a c í s o u d** nevyhověl odvolání ani té ani oné strany.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalovaného, k dovolání žalobcovu uznal podle žaloby i ohledně pohledávky 85.000 Kč.

D ů v o d y:

Odpůrčí nároky žalujícího správce úpadkové podstaty opírají se o důvod nadržování ve smyslu Šu 30 čís. 1 konk. ř. a pro vědomost o úpadcově nezpůsobilosti k placení dle Šu 31 čís. 2 konk. ř. Žalovaný dosáhl, jak se tvrdí v žalobě, zajištění svých pohledávek 85.000 Kč s přísl. z dlužního úpisu ze dne 14. července 1924, 38.000 Kč s přísl. z dlužního úpisu ze dne 26. listopadu 1924 a 15.000 Kč z nájemní smlouvy z téhož dne zástavním právem na nemovitosti úpadcově vl. čís. 195 v pořadí poznamenaném dne 18. června 1924, v době, kdy dlužník byl již nezpůsobilým k placení, ačkoliv žalovaný na zajištění neměl ná-

roku a ač věděl a věděti musil o insolvenci dlužníkově. Oba nižší soudy neuznaly odpůřčí nárok ohledně pohledávky 85.000 Kč s přísl. a uznaly jej ohledně obou ostatních pohledávek. Dovolání žalujícího správce úpadkové podstaty do tohoto zamítnutí žaloby z důvodu čis. 4 Šu 503 c. ř. s. jest opodstatněno. Neboť odůvodněn jest odpůřčí nárok podle Šu 30 čis. 1 konk. ř., takže jsou zbytečny úvahy, zda jsou zde též předpoklady odporovatelnosti podle Šu 31 čis. 2 konk. ř., zejména zda tento druhý odpůřčí nárok nemůže správce úpadkové podstaty proto uplatňovati, že překročena již doba pro odporování dle čtvrtého odstavce Šu 31 konk. ř. Dle Šu 30 čis. 1 konk. ř. lze odporovati zajištění věřitele, které se stalo po tom, když nastala nezpůsobilost k placení, nebo když byl podán návrh na vyhlášení úpadku nebo v posledních 60 dnech před tím, dosáhl-li věřitel zajištění, na kteréž neměl nároku nebo neměl nároku toho způsobu neb toho času, leč by právním jednáním nenabyl výhod před ostatními věřiteli. Odporovati nelze, byla-li výhoda poskytnuta dříve než rok před vyhlášením úpadku. Tato poslední podmínka, vylučující odpůřčí nárok pro překročení lhůty, nenastala a o důkaz, že právním jednáním nenabyl výhod před ostatními věřiteli, se žalovaný ani nepokusil, protože toho ani netvrdil. Zajištěním svých pohledávek na nemovitosti úpadcově nabyl však očividně výhody před ostatními úpadkovými věřiteli, jak vidno z rozvrhového usnesení, jímž byly pohledávky žalovaného přikázány z nejvyššího podání za vydraženou nemovitost. Podmínkou odporovatelnosti podle Šu 30 čis. 1 konk. ř. jest, že dlužník, jsa již ve stavu insolvence, to jest za hmotných předpokladů úpadku a porušiv zásadu stejného nakládání se všemi svými věřiteli, poskytl přes to jednomu z nich na jmění, jež by patřilo do úpadkové podstaty, zajištění, na které věřitel neměl nároku vůbec neb toho způsobu neb toho času, takže mu tím nadřazuje před ostatními. Ba zákon závažnou dobu posunuje ještě do jisté doby před tím (60 dnů). Nadřizování a tím odporovatelnost spočívá tedy již v obsahu toho, co insolventní dlužník na úkor ostatních věřitelů jednomu z nich poskytuje, aniž jest po subjektivní stránce potřebí důkazu o tom, jaký měl dlužník úmysl a zda věřitel o jeho insolvenci a úmyslu k nadřizování věděl a věděti musil, protože k odporování stačí, že za tohoto stavu, kdy již mělo býti jmění dlužníkově zachováno pro stejnoměrné uspokojení všech věřitelů, dosáhl zajištění, na něž neměl nároku neb nikoli toho způsobu, neb toho času (inkongruentní krytí). Nižší soudy mluví nesprávně o nezpůsobilosti k placení a předložení dlužníkově, jakoby oba pojmy byly totožny. Právem to vytýká dovolání žalobcovo. Zákon mluví o nezpůsobilosti k placení. Dlužník může býti předložen, ale pro dostatek běžných platebních prostředků vždy ještě způsobilý k placení a naopak nemusí býti ještě předložen, ale přece jest insolventní, to jest v takovém trvalém stavu, v němž pro nedostatek platebních prostředků není s to, aby uspokojil v době splatnosti své naléhající věřitele. (§ 68 konk. ř.). Nejen nesprávně mluví rozsudek odvolacího soudu o předložení, nýbrž upadá také v omyl, vylučuje odporovatelnost, když žalovaný o tom stavu dlužníkově nevěděl a také věděti nemusil. Nesejde na tom, zda věděl neb věděti musil o předložení, správně o insolvenci dlužníkově, stejně jako nezáleží na tom, že v té době, kdy

bylo poznamenáno pořadí pro úvěr 120.000 Kč, kdy byl zřízen dlužní úpis a právo zástavní, byl úvěr již ve výši 85.000 Kč vyčerpan a že tedy v té době již pohledávka žalovaného pozůstávala v této výši. O odpůřčím nároku rozhoduje pouze, zda byl dlužník již nezpůsobilý k placení v té době, když zajištění žalovanému poskytl na jmění, jež by tehdy již bylo patřilo do konkursní podstaty, a zda žalovaný na zajištění, jak a kdy se stalo, neměl nároku. Nárok může vzejíti buďto z ujednání, buďto ze zákona, ale kdyby nárok na zajištění vzešel věřiteli až v době rozhodné, jak je stanovena v prvním odstavci §u 30 konk. ř., jsou i zajištění i ujednání o něm odporovatelná. Odvolací soud neshledal vytýkaných vad nesprávného ocenění důkazů. Tím si osvojil skutková zjištění prvního soudu. Ten došel k přesvědčení, že A. již v době, kdy dlužil žalovanému 85.000 Kč, tedy ještě než dne 18. června 1924 bylo pořadí v pozemkové knize poznamenáno, byl ve stavu insolvence, a soudí tak, nehledě k výpovědi manželky úpadcovy, právem ze zjištění, že peněz od žalovaného používal ke krytí jiných svých posavadních dluhů, že jeho dluhy včetně s onou pohledávkou žalovaného činily tehdy na 171.400 Kč, majetek toliko na 155.682 Kč, že v úpadku bylo uznaných dluhů 199.712 Kč 78 h kromě neuznaných 45.463 Kč 59 h, proti celkovému stavu aktiv 165.000 Kč, že již v první polovici roku 1924 začali proti němu věřitelé zakročovali exekucemi, že dlužník již zápůjčkou od žalovaného si pomáhal od nálehavých věřitelů, takže tím již trvalý stav insolvence protahoval, neboť již v druhé polovici téhož roku se na něj nahrnulo neméně než 22 exekucí, pročez byl již dne 12. ledna 1925 vyhlášen na jeho jmění úpadek. Bylo také zjištěno, že úpadce dluh V-úv z roku 1921 46.400 Kč uznával již před 18. červnem 1924, ale že V. marně ho upomínal a na zaplacení naléhal. Nejen tedy v době zřízení dlužního úpisu a zástavního zajištění, nýbrž již v době poznámky pořadí byl úpadce ve stavu nezpůsobilosti k placení. Třeba tedy pro posuzování odporovatelnosti byl rozhodným den knihovní poznámky pořadí, poněvadž se jím řídí účinnost zástavního práva, pro které bylo pořadí zajištěno, nelze odpůřčí nárok vylučovati, byl-li dlužník již v době poznámky pořadí ve stavu insolvence, poněvadž jest odporovatelným nejen zřízení dlužní listiny a práva zástavního, nýbrž i zajištění pořadí pro toto zástavní právo. Žalovaný neprokázal ani netvrdil, že měl již z doby, než úpadce se stal insolventním, nebo v posledních 60 dnech před tím nárok na zajištění své pohledávky. Nesprávně tudíž praví se v rozsudku první i druhé stolice, že proto, že v době poznámky již vzešla žalovanému pohledávka z úvěru do 85.000 Kč, dal mu úpadce právem zajištění. Pouhé trvání pohledávky ještě o tom nerozhoduje. Jest také bez významu, byla-li pohledávka při zkušebním roku v úpadku uznána. Neboť uznání pravosti neb pořadí pohledávky při zkušebním roku ještě nevylučuje právo správce podstaty, by neodporoval zajištění pohledávky pro bezúčinnost vůči úpadkovému věřitelstvu, nehledě k tomu, že pohledávka 15.000 Kč vůbec ani nebyla uznána, nýbrž popřena. Dovolání žalobcovo jest tedy věcně opodstatněno, nevykazuje ani formálních vad, jež mu druhá strana vytýká, ježto uvádí přesně, že směřuje proti zamítavé části rozsudku, a provádí určitě uplatněný dovolací důvod nesprávného právního posouzení. Bylo mu

proto vyhověno změnou nižších rozsudků v této zamítavé části a vyhověním žalobě.

Naproti tomu dovolání žalovaného do té části, pokud žalobě bylo vyhověno, není odůvodněno. Jako vadný předpoklad poznačuje žalovaný ve svém dovolání tvrzení odvolacího soudu, že nepodáním stížnosti do rozvrhového usnesení o odkázání správce podstaty na pořad práva ponechal žalobci právo k podání žaloby. To však spadá do úvah o otázkách právního posouzení věci, což také hned dále z tohoto stanoviska rozebírá. Ale, nebyl-li nedostatek aktivní legitimace po této stránce vytýkán ve sporu, odpadá potřeba blíže se zabývat úvahami o tom, zda správce úpadekové podstaty jest oprávněn k odporu v řízení rozvrhovém, ačkoliv možno právem tvrditi, že nabyt legitimace k žalobě tím, že jeho odpor při rozvrhu byl již pravoplatně poukázán na pořad žaloby dle Šu 231 ex. ř., je-li jisto, že odpůřčí práva v úpadku vykonává správce podstaty podle Šu 37 odst. 1—4 konk. ř.

Čís. 6464.

Nárok nemanželského dítěte, příslušníka říšskoněmeckého, proti otci, tuzemci, o zvýšení výživného, ujednaného smírem před soudem v Německu, jest v tuzemsku uplatňovati pořadem práva. Formálních předpisů říšskoněmeckého práva nelze použiti. Byl-li nemanželský otec tuzemcem v době narození dítěte a jest-li jím i dosud, jest rozsah jeho povinností posuzovati podle práva tuzemského. Nemá-li nemanželské dítě poručenského soudu v tuzemsku, nemůže se domáhati na otci výživného v řízení nesporném (§ 16 I. dílčí novely k obč. zák.).

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1926, R I 674/26.)

Žalovaný uznal dne 6. dubna 1908 u soudu v G. v Sasku otcovství k mimo manželství zrozenému žalobci a zavázal se platiti mu až do 29. ledna 1924 30 marek čtvrtletně. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce u okresního soudu ve Frydlantě na žalovaném zhodnocení dlužného výživovacího příspěvku za dobu od 1. ledna 1922 do 29. ledna 1924 celkem 250 říšských marek neboli 1930 Kč 30 h. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu pro nepřislusnost dovolaného soudu. **D ů v o d y:** Ježto v Československu není zákonných ustanovení o zhodnocení, může žalobce, ačkoliv to výslovně neříká, domáhati se zhodnocení podle něm. zák. ze dne 16. července 1925 (Aufwertungsgesetz). Žalovaný namítá, že podle zákonů Československé republiky jest zhodnocení starého dluhu v papírových markách nepřipustné. První soudce, považuje říšsko-něm. zákon ze dne 16. července 1925 za soudu známý (§ 271 c. ř. s.), upustil od dalšího projednávání věci a od důkazu. Bylo tudíž odpověděti na otázku, zda na smír uzavřený před saským obvodovým soudem, jest použití tuzemského, či cizího zákona. Žalovaný ve svém odvolacím spise připouští, že matka nemanželského dítěte jest říšsko-něm. státní příslušnicí, tudíž cizinkou,